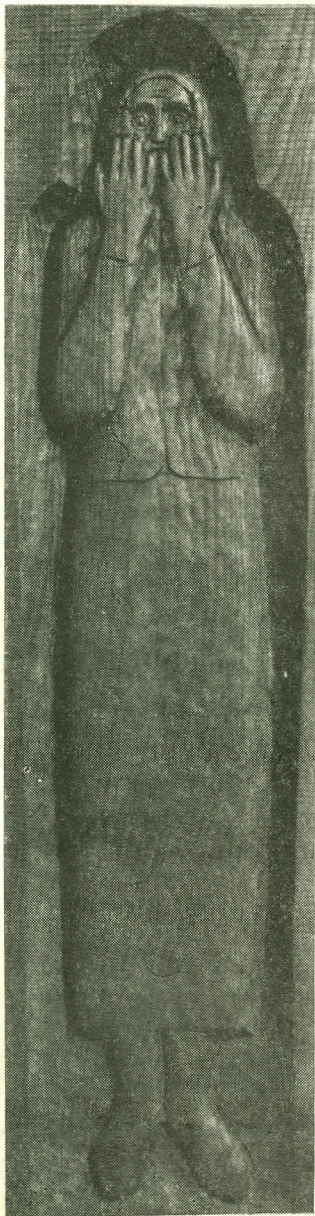

Az Alföld Képcsarnoka

SZABÓ IVÁN

Legutóbbi kiállításán, 1967 januárjában, a Műcsarnokban 10 év terméséből adott válogatást, a szobrászat valamennyi műfajából. Nemcsak kő- és bronz-szobrok, érmek, plakettek, domborművek és tálak sorakoztak a teremben, hanem egyebek közt fahasábokba munkált sztélei is feltűnést keltettek. A jelek szerint a fának újra eljön a becsülete a magyar szobrászatban. Németh Kálmán faszobrainak az Iparművészeti Múzeumban 1965 végén és 1966 elején hónapokig nyitva állt kiállítását olyan tömegsiker ért el, amivel előtte és utána nem sok tárlat dicsekedhetett. Úgy látszik, ez is bátorítja a szobrászainkat a fával való foglalkozásra, miközben fametszőink oly könnyedén hanyagolták el, mivel állítólag nem könnyű hozzájutni.

Szabó Iván sztélein ugyanazokkal az alakokkal találkozunk, mint egyéb szobrainál. Fába véssett reliefekről lévén szó, a művész számára is új területről, egyelőre korántsem azzal a mozgékony-sággal és biztonsággal, amelyekre egyéb anyagokkal való küzdelmében szert tett. Érthető is. Reliefet Egyiptom, a görögök, a reneszánsz után nem könnyű újszerűen éppen fába metszeni s ha az alakok kissé élettelenek, az arc kevésbé kifejező vagy éppen naturalis az alak többi részéhez képest, mindez arra mutat, milyen lehetőségek kínálkoznak még kiaknázásra. Hisz e technikában önmagát is vissza kell fognia annak, aki elsősorban a mozgásnak, a ritmusnak a mestere. A sztélek, mint általában a kapubálványok, kevésbé alkalmasak a mozgás ama fajtájának kifejezésére, ami Szabó Ivánnak mindennapi kenyere, főleg az érméken és plaketteken. Ezeket meglátszik, hogy a táncos mozdulatokat alaposan megfigyelte, cselekvő alakjait elegánsan és tartalmasan telíti mozgással. Éremművészetében a poézis erőteljes, ám ugyanakkor az érzékeny szobrászati kifejezés tökéletes egységben tárul elénk.

Kedvelt totemállata – mint a magyarságnak is – a ló, a sólyom, a szarvas, az utóbbinak egy jelképes erejű ábrázolását átlótt nyakkal az egyik érmén láthatjuk. Hamisítatlan magyar levegő árad kisplasztikáin s a könnyedség nála sohasem a mondanivaló hiányát, vagy a formálás szegénységét takarja, mint annyi kortársánál, főleg a fiatalabbak között. Az emlékmű-szobrászatban újszerű megoldást választott a Budai Önkéntes Ezred Vérmézőn felállítandó emlékműtervében, jelélül annak, hogy keresi a formai továbbfejlődést is.

Szabó Iván 1913-ban született, tanyán nőtt fel. A gyermekkori élmények kitörölhetetlen nyomot hagytak benne. Ezek kötik ahhoz a néphez, amelyhez tartozandóságát nemcsak nem tagadja művészetében, hanem példamutatóan ki is fejezi a típusokban és a forma nyelvezetében mindannyiszor, ahányszor erre a szobrászi feladat lehetőséget nyújt.

SZÍJ REZSÓ